

HEMLINGBY FRÅN START TILL MÅL

Inom ett par veckor kommer Stöveln Öberg Cykel & Sport i Hemlingby Köpcentrum att slå igen för gott. Det är en god anledning att berätta om liraren som gjorde Gävle till Sveriges ishockeyhuvudstad.

Då Hans Öberg växte upp var Hemlingby ingen stadsdel utan snarare en by utanför Gävle. Där fanns inget köpcentrum och ingen skidbacke, bara en lergrop, en skola och några bondgårdar.

I en av bondgårdarna bodde lille Hans och hans föräldrar. Han hade ganska nära till den där lergropen som hade kommit till för att Norelunds tegelbruk hämtade lera till sin produktion där. Och denna lergrop var så vattentät att det regnvatten som föll under hösten stannade kvar och blev till en alldeles utmärkt isyta på vintern. Den frös till tidigt också, och hela området var så stort att det rymdes en hel bandyplan där.

Ibland stod Hans Öberg och tittade på när de större grabbarna spelade bandy i lergropen och tyckte att det verkade kul. Det var i och för sig många som tyckte det – Gästrikland var ett otroligt starkt bandydistrikt med elitlag inte bara i Sandviken utan också i Bomhus, Forsbacka och Skutskär – men det var inte alla som blev så intresserade att de ville börja träna.

Det ville Hans Öberg. Han gick till pappa ute i stallet och frågade om han inte kunde få ett par skridskor.

Sidan 2

Klassisk hockeymark 1 – här låg lergropen.

Nej, det var för dyrt. Både Hans och hans bror Sture hade ändå fått varsitt par svarta och skinande gummistövlar, och sådana var minsann inte gratis. Men ett par skenor kunde pappa Öberg ändå kosta på grabbarna. Ett par skenor som de fick spänna fast på de nya stövlarna.

Så nästa dag drog Hans på sig stövlarna, knatade i väg till lergropen och frågade om han fick vara med. Det fick han, även om de andra grabbarna tittade lite klenetroget när han tog fram skenorna och spände fast dem under sulorna. Han var så liten så stövelskaften nådde långt upp på låren. Halva kroppen på parveln var stövlar.

Det dröjde inte länge förrän Hans Öberg fick smeknamnet Stöveln, men trots att han hade sämre utrustning än de andra och blev lite retad för det så visade det sig mycket tidigt att han var en exceptionell talang. Inte som skridskoåkare men väl som bollspelare. Han var minst av alla unga spelare men alltid bäst.

I början av 1940-talet då andra världskriget rasade ute i Europa kom ishockeyn till Gävle. Flera klubbar bildade ishockeysektioner, däribland Gävle GIK som hade starka band med nykterhetslogen Heimdal där några ungdomar från Hemlingby gick med.

En av dem var Stöveln Öberg, och han kom med i det juniorlag som GGIK startade ett par år in på 1940-talet och som utvecklades till ett mycket starkt seniorlag. 1947 kvalade sig laget upp i högsta serien, och Stöveln Öberg fick sitt stora genombrott trots att han åkte skridsko tämligen kryckigt. Han kompenserade den bristen med bollsinne och spelsinne. Ja, han var en attraktion på isen. En förebild faktiskt även med sitt blida sätt. En rinkens riddare, vilket han också utsågs till när priset instiftades.

Men Stöveln var mer än så. Han var given i det Tre Kronor som Sidan 3
i övrigt bara innehöll spelare från Stockholmsregionen, blev
världsmästare både 1953 och 1957 och ledde sitt Godis, som GGIK
kallades och kallas än i dag, till SM-guld 1957.

Det var då, i början av 50-
talet, som de rikaste
klubbarna började värva
spelare, och det är klart att
Öberg. Det insåg också
GGIK-ledarna, och för att
försäkra sig om att han
skulle stanna i Gävle
hjälpte de honom att 1954
starta en sportaffär som
fick namnet "Stöveln"
Öberg Cykel & Sport.

Hemlingbys skollag i bandy var överlägset i Södra BK:s skolserie, och så här såg grabbarna ut. Bredvid magister Karl-Axel Forsmark till vänster står Stöveln Öberg, och därefter följer Berndt Lundberg, Sune Hagberg, Ingvar Skärberg, Evert Wilhelmsson, Sven Backman, Bernt Wilhelmsson, Bengt Larsson och magister Karl Lindqvist. Knästående: Runar Waller, Hasse Isaksson och Gerhard Pettersson.

Från 1959 fanns företaget på Norra Kungsgatan, om än på tre olika adresser, och ägarens stjärnglans bidrog förstås till att affärerna gick bra. Det hände att bussar med skolklasser norrifrån på väg till Furuviik parkerade utanför butiken för att barnen skulle få en chans att se idolen och kanske till och med få en autograf.

I 22 säsonger spelade Stöveln Öberg ishockey på elitnivå. Under alla dessa år blev han utvisad bara tre gånger, och två av dessa utvisningar lär ha varit helt omotiverade.

Dessutom spelade han bandy med Skutskär i högsta serien, och han var dessutom en mycket skicklig fotbollsspelare.

Bandyspelandet ställde honom i en del svåra valsituationer när matcherna kolliderade tidsmässigt. Ibland dubblerade han och åkte

direkt från bandyn till ishockeyn och spelade två matcher samma eftermiddag, men det var inte alltid det gick. Våren 1964 valde han att spela SM-final i bandy med Skutskär samtidigt som GGIK spelade sin sista seriematch. Han trodde att det skulle ordna sig ändå, men det gjorde det inte. GGIK åkte ur – samma säsong

Guldpucken och SM-pokalen 1957 som Brynäs tog sitt första SM-guld.

Stöveln Öberg var utan konkurrens Gävles främsta idrottsprofil under åtminstone hela 1950-talet. Han gillade förstås inte att Brynäs tog över som Gävles och ett av Sveriges bästa lag.

Sidan 4

Inget snack om att det var en annan anda på rinkerna för 50 år sedan. Först åkte de ut och pucklade på varann (fast inte Stöveln, förstås) i en slutspelsmatch, sedan höll de varann om axlarna när fotografen bad om det. Grabbarna på bilden är Lasse Björn, Valter Åhlén, Rolle Stoltz, Stöveln och Sven Tumba. Som hette Sven Johansson då. Stöveln blev god vän med många motståndare och kanske i första hand med Hammarbys Åke "Plutten" Andersson. Stövelns och Pluttens familjer umgicks i många år.

Men det var han som nästan ensam skapade den ishockeykultur som gav Brynäs förutsättningar att bygga ett framgångsrikt och beundrat lag. Utan Stöveln Öbergs insatser hade vi kanske inte ens haft någon pampig arena att gå och se Brynäs spela i.

1992, då Stöveln söner Hans-Göran och Mats-Olof i princip tagit över, flyttades butiken till ett nybyggt hus intill Spängers leden som ledde till av- och påfarten till E4. Många som passerade hajade till över att det låg en butik där ute i vildmarken, men kunderna hittade dit.

Hans "Stöveln" Öberg avled 2009, men företaget har levt vidare. Och någon vildmark är det inte längre runt butiken – Hemlingby Köpcentrum är numera Gävles kanske viktigaste handelsplats med ett 30-tal butiker och bostäder i nästan alla riktningar. Och det var ju faktiskt i Hemlingby som det en gång började.

Tyvärr har bröderna Öberg bestämt sig för att avveckla rörelsen, och om ett par veckor kommer Stöveln Öbergs namn bara att finnas kvar i historieböckerna. Och Brynäs IF kommer inte att låta någon glömma hans betydelse för Gävle som hockeystad, det kan vi garantera.

Text: Ulf Kriström.

Foto: Lennart Olofsson/Arkiv Gävleborg.